

სსიპ საქართველოს ნოტარიუსთა პალატა

საქართველოს ნოტარიატის განვითარების სტრატეგია

2014 წლისათვის

დოკუმენტის მნიშვნელობა

წინამდებარე სტრატეგიული განვითარების გეგმა - არის ნოტარიატის სტრატეგიული მართვის სახელმძღვანელო, რომელიც ასახავს ნოტარიატის ხედვას, მისიას, სტრატეგიულ მიზნებსა და ამოცანებს და ეხმარება დარგს მის წინაშე არსებული გამოწვევებისა და ამოცანების ეფექტურად, გეგმაზომიერად და სისტემატიზირებულად შესრულებაში, რაც მისი შემდგომი განვითარების აუცილებელი წინაპირობა იქნება.

ნოტარიატის მისია - ეს არის განაცხადი ნოტარიატის დანიშნულების შესახებ. იგი მიზანზეა ორიენტირებული და, როგორც წესი, ამაღლებულად ჟღერს.

პ რ ე ა მ ბ უ ლ ა

საქართველოში, მსგავსად კონტინენტური ევროპისა, 1996 წლიდან დამკვიდრებულია ლათინური ტიპის ნოტარიატი. 1996 წლის საქართველოს კანონი „ნოტარიატის შესახებ“, რომელიც ლათინური ნოტარიატის პრინციპებს ეფუძნებოდა, დამოუკიდებელი საქართველოს ერთერთ პირველ ფუნდამენტურ ინსტიტუციურ რეფორმას წარმოადგენდა.

საქართველოს ნოტარიატი არის საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს მმართველობის სფეროში მოქმედი საჯარო სამართლის იურიდიული პირი, რომელიც შექმნილია სავალდებულო წევრობის პრინციპზე, განსხვავებით სხვა, მსგავსი სტატუსის მქონე ორგანიზაციებისაგან, არ ფინანსდება სახელმწიფო ბიუჯეტიდან და მის სახსრებს წარმოადგენს ნოტარიუსთა სავალდებულო საწევრო შენატანები.

2007 წლიდან საქართველო ლათინური ნოტარიატის კავშირის სრულუფლებიანი წევრია.

ძირითადი სტრატეგიული მიზნები:

ნოტარიატის ახლებური პოზიცია საზოგადოების მხრიდან არსებული გამოწვევების საპასუხოდ, იმიჯის ამაღლება, ლათინური ტიპის ნოტარიატთან დაახლოება და მასთან დაკავშირებული სტერეოტიპული აღქმების დამსხვრევა.

ლათინურმა ტიპის ნოტარიატმა უნდა დაამტკიცოს საქართველოში, რომ, როგორც სამართლებრივი ინსტიტუტი, საკმარისად მოქნილია იმისათვის, რომ მნიშვნელოვანი სისტემური ცვლილებების, ან საჯარო დანახარჯების გარეშე შეითავსოს ახალი ფუნქციები,

მოერგოს მოცემულ მომენტში არსებულ სტრატეგიულ ამოცანებს და წარმატებით შეასრულოს სახელმწიფოს მიერ მასზე დელეგირებული ახალი მისია.

ნოტარიატი წარმოადგენს საჯარო ფუნქციისა და კერძო ინიციატივის იდეალურ სინთეზს და იგი ხელმისაწვდომია ყველა სოციალური ფენისათვის. საქართველოში ნოტარიატის შესახებ არასაკმარისი თეორიული ცოდნის გამო მისი პოტენციალი არასრულად არის გამოყენებული. საქართველოს ნოტარიატში უკანასკნელ წლებში დანერგილმა საკანონმდებლო და ტექნოლოგიურმა სიახლეებმა დაგვანახა, რომ ნოტარიატი არის სისტემა, რომელსაც დინამიური განვითარებისა და სრულყოფის პირობებში გააჩნია ახალი, ჯერ კიდევ სრულად აუთვისებელი შესაძლებლობები. ნოტარიატი მუდმივ განვითარებასა და დახვეწაზე უნდა იყოს ორიენტირებული.

ტრადიციული მიდგომა, რომ ლათინური ტიპის ნოტარიატი იძლევა საიმედო პროდუქტს, მაგრამ ამას აკეთებს ნელა და აფერხებს სამოქალაქო ბრუნვას (ეს მოსაზრება განსაკუთრებით გაბატონებულია ეკონომისტთა წრეებში), თანამედროვე ელექტრონული სერვისებისა და ახლებური სტრატეგიული მიდგომის პირობებში რადიკალურად უნდა შეიცვალოს. საჯარო რეესტრების საინფორმაციო ბაზებთან პირდაპირმა ელექტრონულმა წვდომამ, ონლაინ სერვისების დანერგვამ შესაძლებელი გახადა სანოტარო პროცედურების სისწრაფის გაზრდა და, რაც ყველაზე მნიშვნელოვანია, ეს განხორციელდა არა სამართლებრივი უსაფრთხოების შემცირების, არამედ პირიქით - უსაფრთხოების ზრდის ხარჯზე. დღეს, ნოტარიუსთან გაცილებით სწრაფად და იმავდროულად, უფრო უსაფრთხოდ არის შესაძლებელი გარიგების დადება და რეგისტრაცია, ვიდრე ეს ხდება ნოტარიუსის გვერდის ავლით.

ამასთანავე, ნოტარიატის ფუნქციების მუდმივი და დინამიური კორექციის პროცესი არ უნდა გასცდეს ლათინური ნოტარიატის ფარგლებს - არ უნდა დაირღვეს ლათინური ნოტარიატის ფუნდამენტური პრინციპები, რადგან, წინააღმდეგ შემთხვევაში, ნოტარიატი დაკარგავს სახელმწიფოს მხრიდან მის წინაშე დასახული ამოცანების გადაწყვეტის უნარს.

პოზიციონირება:

სანოტარო ბიურო - ესაა თანამედროვე, კლიენტზე მორგებული ძლიერი და მაღალკვალიფიციური იურიდიული მომსახურებისა და კონსულტაციების ადგილი (კომპეტენციის ცენტრი), სადაც საზოგადოებას გარანტირებული აქვს აბსოლუტური სანდოობა, დაცულობა და დაზღვეული მომავალი (ამას ყველაფერს იღებს უტყუარი, კანონის ძალის მქონე დოკუმენტაციით, საკუთარი ნების გაუყალბებლობით, პროცესის სრული ინფორმირებით შესაძლო რისკებისა თუ პოზიტიური შედეგების შესახებ და, რაც ასევე ძალიან მნიშვნელოვანია - ამ ყველაფერს ადამიანი კომფორტში, მასზე ორიენტირებულ გარემოში იღებს).

ნოტარიატის მიზნები:

1. სამოქალაქო ბრუნვის სიმყარის და სახელმწიფოებო ვალდებულებათა კეთილსინდისიერად შესრულების ხელშეწყობა (სანოტარო აქტის მტკიცებულებითი და სააღსრულებო ძალა);
2. სასამართლო სისტემის განტვირთვა / დავათა შემცირება / წარმოშობილი დავების სასამართლოს გარეშე მოგვარების მექანიზმების განვითარების ხელშეწყობა.
3. სახელმწიფოებო ურთიერთობის მონაწილე მხარის ინტერესების დაცვა და სამართლიანობაზე დამყარებული სამოქალაქო-სამართლებრივი სისტემის ფუნქციონირების ხელშეწყობა.
4. ნოტარიატი - ბიზნეს სექტორის ხელშეწყობისა და ინვესტიციათა დაცვის გარანტი (ახალი ხედვა);
5. სანოტარო მომსახურების ეფექტურობის გაზრდა და მაღალკვალიფიციური მომსახურების უზრუნველყოფა.
6. საერთაშორისო ურთიერთობების განვითარება და ხელშეწყობა.
7. ნოტარიატის სამართლებრივი რეფორმა.
8. ნოტარიატის თეორიული საფუძვლების განვითარების მეცნიერული კვლევა.
9. ნოტარიატის, როგორც უმნიშვნელოვანესი სამართლებრივი ინსტიტუტის მიმართ ნდობის გაზრდა და იმიჯის ამაღლება.
10. ნოტარიუსთა პალატის აპარატის სრულყოფა და ინფრასტრუქტურის განვითარება.

მიზნის მიღწევის კონკრეტული გზები

1. სამოქალაქო ბრუნვის სიმყარის და სახელმწიფოებო ვალდებულებათა კეთილსინდისიერად შესრულების ხელშეწყობა (სანოტარო აქტის მტკიცებულებითი და სააღსრულებო ძალა);

- საზოგადოების ინფორმირება სანოტარო დამოწმების უპირატესობების და სანოტარო აქტის - როგორც უდავო მტკიცებულებითი და სააღსრულებო ძალის მქონე დოკუმენტის შესახებ;
- სანოტარო მოქმედების მონაწილე მხარეებისთვის მისი უფლებების/ვალდებულებების და მოსალოდნელი სამართლებრივი შედეგების კვალიფიციური განმარტება და რჩევის მიცემა.
- „მაკომპენსირებელი მიკერძოებულობის“ პრინციპის რეალიზაცია;
- ნოტარიუსთა სადეპოზიტო (ნომინალური მფლობელობის) ანგარიშის ამოქმედება როგორც ფულადი ვალდებულებების შესრულების და ანგარიშსწორების მყარი გარანტია.

2. სასამართლო სისტემის განტვირთვა / დავათა შემცირება / წარმოშობილი დავების სასამართლოს გარეშე მოგვარების მექანიზმების განვითარების ხელშეწყობა.

პრევენტული მართლმსაჯულების ინსტიტუტი და კვაზისასამართლო.

ნოტარიატი არის მართლმსაჯულების სისტემის ორგანული ნაწილი.

ლათინური ტიპის ნოტარიატის არსებობის ერთადერთი საფუძველი და გამართლება არის მისი ფუნქციური დანიშნულება - ნოტარიატი არის პრევენტული მართლმსაჯულების ინსტიტუტი და კვაზისასამართლო. ნოტარიატს აქვს ამ უმნიშვნელოვანესი სახელმწიფოებრივი ამოცანების შესრულების პოტენციალი და აუცილებელია, რომ მისი ფუნქციები იყოს ამ მისიის აღსრულების ინსტრუმენტი. განხორციელდეს ნოტარიატის ფუნქციების მუდმივი და დინამიური კორექცია მოცემულ ვითარებაში არსებული სტრატეგიული ამოცანებისა და სისტემური პრობლემების გადაწყვეტის კონტექსტში. როგორც ფუნდამენტურად მცდარი, უარყოფილ უნდა იქნას მოსაზრება ნოტარიატის ფუნქციების სტატიკურობის შესახებ.

ზემოთ თქმულის მკაფიო მაგალითია მთელ რიგ ქვეყნებში ნოტარიატისათვის სამედიატორო ფუნქციების მინიჭება, რაც ნოტარიუსის მისიის სრულებით ახლებურ ხედვას წაროადგენს.

- სანოტარო მედიაციის, როგორც დავის ალტერნატიული გადაწყვეტის ინსტიტუტის განვითარება სხვა უწყებებთან და იურიდიულ პროფესიებთან თანამშრომლობის გზით, პროფესიული საიდუმლოების დაცვის მოვალეობის დარღვევის გარეშე.
- მედიაციის ინსტიტუტის ცნობადობის ამაღლება;
- მედიატორი ტრენინგების მომზადება, ნოტარიუსებისათვის რეგულარული ტრენინგების სისტემის ორგანიზება;
- ნოტარიუსის სამედიატორო უნარ-ჩვევების განვითარება;
- საოჯახო, სამემკვიდრეო, სამეზობლო და ვალდებულებითი ურთიერთობებიდან გამომდინარე დავებში ნოტარიუსის, როგორც მედიატორის ჩართულობის ხელშეწყობა და მისი როლის გაზრდა.
- სანოტარო წესით დამოწმებული ხელშეკრულებებით/მორიგების აქტებით გათვალისწინებული ვალდებულებების შეუსრულებლობის შემთხვევაში სასამართლო პროცედურების გარეშე მათი აღსრულებაუნარიანობის შესახებ საზოგადოების ინფორმირება.

3. სახელმეკრულებო ურთიერთობის მონაწილე მხარის ინტერესების დაცვა და სამართლიანობაზე დამყარებული სამოქალაქო-სამართლებრივი სისტემის ფუნქციონირების ხელშეწყობა.

- სანოტარო აქტებში გათვალისწინებული ნორმების სრული შესაბამისობა მოქმედ კანონმდებლობასთან.

- სანოტარო წესით დამოწმებულ ხელშეკრულებებში მხარეთა თანასწორობა და მათი უფლებების და ვალდებულებების სრული თანაფარდობა.
- ნოტარიუსების მიერ ისეთი დოკუმენტების შედგენა, რომელიც მოიცავს დებულებებს, რომელთა საფუძველზეც მხარეებს პირდაპირ ან ირიბად მიენიჭებათ რაიმე უპირატესობა.
- ნოტარიუსის, როგორც მიუკერძოებელი იურიდიული მრჩეველის როლის გააქტიურება.

4. ნოტარიატი - ბიზნეს სექტორის ხელშეწყობისა და ინვესტიციათა დაცვის გარანტი (ახალი ხედვა)

- ბიზნესის საჭიროებებისა და მოლოდინების კვლევა, ბიზნეს-სექტორთან პარტნიორული ურთიერთობების ჩამოყალიბება;
- საწარმოთა პირველადი რეგისტრაცია.
- უძრავ ნივთებზე გარიგებების საფუძველზე უფლების წარმოშობის / ცვლილების / შეწყვეტის რეგისტრაცია;
- ნოტარიუსი - ესქროუ აგენტი;
- ნოტარიუსი - დოკუმენტების დეპოზიტარი;
- ნოტარიატის მიერ ბინათმშენებლობის ამხანაგობების - სამართლებრივად დაუცველი ურთიერთობების რეესტრის შექმნა და მისი წარმოება;
- პირდაპირი კომუნიკაციის საშუალებით პარტნიორთა კრების ჩატარება და შესაბამისი ოქმის შედგენა, გაცემა.

5. სანოტარო მომსახურების ეფექტურობის გაზრდა და მაღალკვალიფიციური მომსახურების უზრუნველყოფა.

- ნოტარიუსი ყველა რაიონს! სანოტარო მომსახურების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა საქართველოს ყველა რაიონსა და ქალაქში;
- ყველა სანოტარო ბიუროს ონლაინ კავშირი ადმინისტრაციულ ორგანოებთან და საჯარო მონაცემთა ბაზებთან - დოკუმენტების/ინფორმაციის ონლაინ გამოთხოვა და რეგისტრაციების ონლაინ უზრუნველყოფა. პრიორიტეტული მიმართულებები: საჯარო რეესტრი, სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტო, სსიპ მომსახურების სააგენტოსთან.
- სადეპოზიტო ანგარიშები;
- ქმედუუნაროდ და შეზღუდულ ქმედუნარიანად ცნობილ პირთა, ტერორისტთა, მშობლის უფლების ჩამორთმევის ან შეზღუდვის შესახებ სასამართლოს გადაწყვეტილებათა მონაცემთა ბაზის შექმნა / განახლება;

- ნოტარიატის სოლიდარობის ფონდის გააქტიურება - ახლად დანიშნული ნოტარიუსებისა და ნაკლებად აქტიურ რაიონებში დაბალშემოსავლიანი ნოტარიუსებისათვის მოტივაციის სისტემის გაუმჯობესება.
- ნოტარიუსის/თანაშემწის კვალიფიკაციის მუდმივი ამაღლება - ტრენინგები და სემინარები.
- ნოტარიუსების ჩართულობის ხელშეწყობა საერთაშორისო კონფერენციებში;
- ნოტარიუსებში/თანაშემწეებში ახალი ღირებულებების და ქცევის ნორმების დანერგვა;
- თანამედროვე სერვისების დანერგვა;

6. საქართველოს ნოტარიატის განვითარება საერთაშორისო ურთიერთობების მიმართულებით.

- ნოტარიატის საერთაშორისო კავშირის (UINL) ეგიდით საერთაშორისო კონფერენციის ორგანიზება საქართველოში (სექტემბერი, 2014წ.);
- ევროკავშირის კანონმდებლობასთან ჰარმონიზაციის ხელშეწყობა ლათინური ნოტარიატის ფუნდამენტური პრინციპების დაცვით.
- ლნსკ-ის ფორმატში საერთაშორისო კომისიებსა და სამუშაო ჯგუფებში მონაწილეობა. გამოცდილების გაზიარება.
- გაფორმებული მემორანდუმების ფარგლებში თანამშრომლობის გაგრძელება და ურთიერთობის გაღრმავება.
- სხვა ქვეყნის ნოტარიატის სისტემის წარმომადგენლების, მათ შორის ექსპერტების მოწვევა.
- სხვადასხვა საერთაშორისო ორგანიზაციებთან თანამშრომლობა.

7. ნოტარიატის სამართლებრივი რეფორმა

- საკანონმდებლო სიახლეების ინიცირება, ლათინური ნოტარიატის არარეალიზებულ პრინციპებთან ეტაპობრივი ადაპტირება.
- შემუშავებული საკანონმდებლო პროექტების ექსპერტიზა საერთაშორისო ექსპერტების მიერ;
- საკანონმდებლო ბაზის შესწავლა და არსებული ხარვეზების აღმოფხვრა.
- სანოტარო სამართლის თანამედროვე მოთხოვნების შესაბამისი სახელმძღვანელოების, კანონთა კომენტარების, სამეცნიერო-კვლევითი ჟურნალების შექმნაში მონაწილეობა.
- სანოტარო პრაქტიკის შესწავლა და განზოგადება.

8. სამეცნიერო მიმართულება

სხვადასხვა ქვეყნების ნოტარიატის ინსტიტუტებთან სამეცნიერო-პრაქტიკული თანამშრომლობისათვის საფუძვლების მომზადება (ნოტარიუსთა პალატასთან თეორიული და პრაქტიკული საკითხების დამუშავებისათვის და სამეცნიერო მუშაობისათვის ერთეულის შექმნა);

მემორანდუმის ფარგლებში უმაღლეს სასწავლებლებთან ურთიერთობების გაგრძელება და ახალი ხელშეკრულებების გაფორმება.

9. ნოტარიატის, როგორც უმნიშვნელოვანესი სამართლებრივი ინსტიტუტის მიმართ ნდობის გაზრდა, იმიჯის ამაღლება. კორპორაციული რებრენდინგი.

- სანოტარო წესით დამოწმებული დოკუმენტის, როგორც სოციალურად სასარგებლო პროდუქტის შესახებ;
- სანოტარო სერვისების და მათი ხელმისაწვდომობის შესახებ;
- ნოტარიუსის საქმიანობის სავალდებულო სამსახურებრივი დაზღვევის შესახებ;
- ნოტარიუსის, როგორც კვალიფიციური მიუკერძოებელი იურიდიული მრჩევლის შესახებ;
- ნოტარიატის საქმიანობაზე სახელმწიფო ზედამხედველობისა და კონტროლის მექანიზმების არსებობა, რაც ხორციელდება მაკონტროლებელი უწყების - საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს მიერ.
- ნოტარიუსთა პალატის მიერ დისციპლინური გადაცდომებისა და დაკისრებული სახდელების ანალიზი - სისტემური პრობლემების გამოვლენისა და სამომავლო პრევენციის მიზნით;

10. ნოტარიუსთა პალატის აპარატის სრულყოფა და ინფრასტრუქტურის განვითარება.

საქართველოს ნოტარიუსთა პალატა -ნოტარიატის სფეროში დასახული მიზნების განხორციელების ძირითადი ადმინისტრაციული საშუალება

- ნოტარიუსთა პალატის აპარატის თანამშრომლების კვალიფიკაციის ამაღლების მიზნით სავალდებულო სემინარები/ტრენინგები.
- ნოტარიუსთა პალატის თანამშრომლების მიმართ შეფასების, მოტივაციის, ბონუს სისტემების სრულყოფა, განვითარების პოლიტიკის შექმნა და დანერგვა.
- ადამიანური რესურსების მართვის თანამდეროვე პოლიტიკის შემუშავება და დანერგვა ნოტარიუსის თანაშემწის, პალატის თანამშრომლების მიმართ.

- ნოტარიუსების სამსახურებრივ საქმიანობაზე მონიტორინგის გააქტიურება პრევენციული ღონისძიებების გატარების მიზნით, გამოვლენილი დარღვევების შესწავლა/გაანალიზება და შესაბამისი რეკომენდაციების შემუშავება.
- ნოტარიუსთა პალატაში შემოსული კორესპოდენციის დროულად და ხარისხიანად მომზადების მიზნით, აპარატის თანამშრომლების სამსახურებრივი საქმიანობის მონიტორინგის გაძლიერება.
- ნოტარიუსთა პალატის არქივის სრულყოფა შეუფერხებელი და სწრაფი მომსახურების მიზნით.
- ახლადდანიშნული ნოტარიუსების ხელშეწყობა, თეორიული და პრაქტიკული მიმართულებით სრულყოფილი სანოტარო საქმიანობის განხორციელების მიზნით.
- ნოტარიუსთა პალატის სასწავლო ცენტრის მიერ მოქნილი და ეფექტური სასწავლო პოლიტიკის შემუშავება და განხორციელება ნოტარიუსის/თანაშემწის, ნოტარიუსის სტაჟიორის, ნოტარიუსთა პალატის თანამშრომლების მომზადება/გადამზადების მიმართულებით, როგორც შიდა რესურსის მაქსიმალურად გამოყენების ასევე, სხვა ქვეყნების წარმომადგენლების/ექსპერტების მოწვევის ხარჯზე.
- სემინარებისა და ტრენინგების ჩატარება იმ ნოტარიუსებისათვის, რომელთა მიმართაც დისციპლინური ღონისძიების სახით გამოყენებულ იქნა უფლებამოსილების შეჩერება, უფლებამოსილების აღდგენამდე.
- ნოტარიუსთა პალატის ინფორმაციული ტექნოლოგიების (IT) სამსახურის მიერ ნოტარიატის სფეროს სრულყოფილი თანამედროვე ელექტრონული მხარდაჭერა.
- ელექტრონული ხელმოწერის (e-signature) ეტაპობრივი დანერგვისათვის საფუძვლების მომზადება, ელექტრონული სანოტარო აქტების დამოწმებისათვის პროგრამული და მატერიალური პლატფორმის მომზადება;
- თანამედროვე გამოწვევების შესაბამისი, ნოტარიატის განვითარების ძირითად პრინციპებზე და დასახული სტრატეგიული მიზნებზე აგებული პიარ-სტრატეგიის შემუშავება და განხორციელება, სწრაფად და ეფექტურად.

ვაკეთებთ განაცხადს, იმის თაობაზე, რომ საქართველოს ნოტარიატს აქვს მზაობა იმისათვის, რომ გადადგას გარკვეული ნაბიჯები ელექტრონული დოკუმენტბრუნვის დანერგვისა და განვითარების მიმართულებით. ხსენებულში პირველყოვლისა მოვიაზრებთ სანოტარო საქმიანობისას ელექტრონული ხელმოწერების გამოყენების შესაძლებლობას, რაც დამოკიდებულია საზოგადოების მოთხოვნილებასა და ასევე ამ საკითხთან მიმართებაში არსებულ სახელმწიფოებრივ პოზიციაზე.

და ბოლოს...

საქართველოს ნოტარიატის განვითარების 2014 წლის სტრატეგიული გეგმა პასუხობს ეპოქის თანამედროვე გამოწვევებს. იგი გვთავაზობს იმ ქმედით ღონისძიებებს, რაც სასარგებლო და აუცილებელია საზოგადოებისათვის. წინამდებარე დოკუმენტი გათვლილია იმ შედეგზე, რომ საზოგადოებამ ნოტარიატისაგან მიიღოს ყველაზე მაღალი იურიდიული სარგებელი, მისი მომავალი იყოს გადაზღვეული, მისი ნება გაუყალბებელი, დაცული, პროცესები კი გამჭვირვალე და გასაგები.